

Projecte de seguiment de la biodiversitat dels espais de l'Obra Social CatalunyaCaixa

2011

Josep Germain i Otzet

CatalunyaCaixa
Caixa Catalunya Tarragona Manresa

CX

Síntesi de les dades més rellevants

Durant el 2011 s'ha realitzat el segon programa de seguiment de la biodiversitat de les finques de l'Obra Social CatalunyaCaixa amb l'objectiu de valorar l'estat i les tendències del seu medi natural. El programa de seguiment del 2011 s'ha centrat en 14 espais i ha abastat un conjunt de 41 indicadors. El percentatge d'indicadors valorats positivament durant el 2011 ha estat lleugerament superior al del 2010.

- A les Planes de Son destaca l'elevat nombre d'espècies d'ocells rapinyaires que s'hi poden observar, fet aquest que es deu a l'existència d'un punt d'alimentació suplementària que es gestiona des del centre MónNatura Pirineus de CatalunyaCaixa. La presència de nombroses espècies d'ocells rapinyaires és una eina molt interessant per a les activitats d'educació i de divulgació dels valors del medi natural pirinenc que es duen a terme des d'aquest centre.

- A la Muntanya d'Alinyà s'hi ha establert un punt d'aportació suplementària d'aliment per a ocells necròfags, el qual ha esdevingut una peça clau del projecte de reintroducció del voltor negre a Catalunya. Gràcies a l'èxit d'aquest projecte, Catalunya ha esdevingut l'únic indret de tota Europa on s'hi troben com a reproductores les quatre espècies de voltors, les quals es poden observar sense massa dificultat a la Muntanya d'Alinyà. Progressivament, el punt d'aportació suplementària d'aliment per a ocells necròfags ha anat incorporant material provinent de granges locals, fet aquest important per contribuir a vincular els ramaders amb la gestió del medi natural i el manteniment dels seus valors. Per altra banda, cal destacar que s'està fent un seguiment de la població de gall fer per contribuir a valorar el grau de sostenibilitat de l'explotació de la biomassa dels boscos d'aquesta finca.

- La Llacuna de l'Aufacada és una zona molt interessant per a la conservació de la fauna aquàtica. El fumarell carablanc és un ocell que només cria a Catalunya en unes poques colònies del delta de l'Ebre i la més important és la de l'Aufacada, on durant el 2011 el nombre de parelles nidificants ha estat el més elevat de la darrera dècada. L'interès del medi natural d'aquest espai ha estat clau a l'hora d'aprovar-se el LIFE Natura anomenat Restauració i gestió de l'hàbitat en dues llacunes costaneres del delta de l'Ebre: Alfacada i Tancada, el qual rep un important suport econòmic de la Unió Europea i permet el treball conjunt entre les institucions científiques, les administracions catalanes i estatals i l'Obra Social CatalunyaCaixa. L'Aufacada està en procés de declaració com a Refugi de Fauna Salvatge i a partir d'enguany ja no s'hi caça, cosa que ha contribuït a l'increment dels efectius de les espècies d'ocells aquàtics que s'hi troben.

- A la finca de l'Avenc de Taverdet el programa de seguiment del 2011 confirma la compatibilitat entre la conservació i l'ús racional dels recursos naturals. Els estudis efectuats mostren el bon estat de la població de rapinyaires nidificants en aquesta finca malgrat l'ús ramader que hi té lloc, i suggereixen millores en la utilització de les pastures per incrementar el grau de sostenibilitat d'aquesta activitat econòmica.

● La finca del Port d'Arnes és una de les propietats de més interès per a la conservació i, de manera excepcional, destaca el sector dels Estrets d'Arnes. Els estudis efectuats el 2011 mostren que en només un tram de 100 metres del riu Estrets s'hi troba el 38 % de les espècies de libèl·lules presents a Catalunya, algunes de les quals, com *Macromia splendens*, gaudeixen dels més alts graus de protecció legal, fins i tot a escala internacional. Enguany s'ha pogut constatar la reproducció en aquest espai de les tres espècies de libèl·lules més interessants que s'hi troben. Les altes parets que voregen el riu Estrets són un bon punt per a la nidificació d'ocells rapinyaires i cal destacar el notable èxit reproductor d'espècies com el voltor, el qual continua incrementant el nombre de parelles reproductores.

● L'estany d'Ivars i Vila-sana es va emplenar de nou l'any 2005 i d'ençà aquesta data ha anat incrementant el nombre d'ocells que el freqüenten, fet aquest que demostra l'èxit que poden assolir les mesures de recuperació d'espais naturals. El nombre d'ocells sembla que es vagi estabilitzant, però millores en la gestió dels nivells de l'aigua encara poden afavorir l'arribada de noves espècies. De la consulta de la base de dades *ornitho.cat* es constata que Ivars d'Urgell és el setè municipi de Catalunya pel que fa a nombre d'observacions d'ocells i que, fins i tot, supera a altres municipis situats a les zones humides de l'Empordà i del delta de l'Ebre.

● L'èxit de les mesures de recuperació del medi natural es mostra de manera exemplar a la finca de Can Morgat —que forma part de l'espai d'interès natural de l'Estany de Banyoles— on entre els anys 2005 i 2006 es van crear diverses llacunes. Com a resultat d'aquestes actuacions, el nombre d'espècies de libèl·lules que van colonitzant aquestes llacunes ha augmentat contínuament fins arribar a 31 espècies a la llacuna de l'Artiga el 2011. Una tendència similar es pot constatar en el cas dels amfibis, ja que les llacunes de Can Morgat s'han convertit en un dels punts de major diversitat d'amfibis de l'àrea de Banyoles. Ambdós fets posen de manifest l'èxit que es pot assolir en les iniciatives de creació de nous espais naturals i el caràcter exemplar que aquestes poden tenir.

● El Sot de Fuster és un espai de mides força reduïdes —abasta una superfície de 5 ha— però d'ençà la seva adquisició s'ha anat consolidant com un espai d'alt valor ecològic, com ho demostra la creixent colònia d'ardeids que s'hi ha instal·lat, així com el també creixent nombre d'ocells rapinyaires que hi nidifiquen. La colònia de cria d'ardeids del Sot del Fuster es troba actualment entre les cinc més importants de Lleida. La protecció de l'espai, anteriorment afectat per una activitat extractiva, mostra les possibilitats que ofereixen les tècniques de restauració d'espais naturals i, alhora, que aquesta protecció també permet la presència ordenada d'observadors d'ocells.

Valoració del conjunt d'espais - 2011

Planes de Son					
Nombre d'exemplars de rapinyaires amb presència regular		B			
Congost de Mont-rebei					
Diversitat i abundància de lepidòpters			Mj		
Diversitat i abundància d'ocells			Mj		
Tendència dels ambients				D	
Manteniment de la població de llúdriga		B			
Muntanya d'Alinyà					
Freqüència d'ús del PAS i nombre d'exemplars de carronyaires		B			
Diversitat i abundància d'ocells			Mj		
Tendència dels ambients			Mj		
Població de gall fer		B			
Coll de Can Maçana					
Diversitat i abundància d'ocells			Mj		
Tendència dels ambients	Dades insuficients				
Llacuna de l'Aufacada					
Diversitat i abundància d'odonats		B			
Diversitat i abundància d'ardeids			Mj		
Nombre de parelles de fumarell carablanc nidificants		B			
Nombre d'ocells aquàtics hivernants		B			
Nombre de parelles d'ocells aquàtics nidificants			Mj		
Cingles de l'Avenc de Tavertet					
Estat ecològic dels prats naturals		B			
Nidificació de rapinyaires		B			
Mig de Dos Rius					
Diversitat i abundància de lepidòpters			Mj		
Diversitat i abundància d'ocells			Mj		

Tendència dels ambients		B			
Bosc de Vilalta					
Èxit reproductor de l'àguila cuabarrada					MD
Puigventós					
Diversitat i abundància d'ocells			Mj		
Tendència dels ambients				D	
Abundància de perdiu		B			
Abundància de conill		B			
Estrets d'Arnes					
Diversitat i abundància d'odonats		B			
Diversitat i abundància de lepidòpters			Mj		
Èxit reproductor de l'àguila cuabarrada			Mj		
Èxit reproductor del voltor		B			
Can Puig de Fitor					
Diversitat i abundància d'ocells			Mj		
Tendència dels ambients				D	
Estany d'Ivars i Vila-sana					
Nombre màxim d'ocells		B			
Nombre de parelles reproductores d'ocells aquàtics			Mj		
Percentatge d'ocells hivernants a l'estany		B			
Nombre d'ocells anellats		B			
Can Morgat					
Diversitat i abundància de lepidòpters				D	
Diversitat d'odonats	MB				
Diversitat i abundància d'amfibis		B			
Sot del Fuster					
Nombre de parelles reproductores d'ardèids i rapinyaires		B			
Nombre d'ocells anellats		B			

Comparació 2010 – 2011

